

2. Кришевич Т. Обмінний і резервний фонди Національної парламентської бібліотеки України: сучасний стан і завдання на перспективу. *Бібліотечна планета*. 2006. №2. С. 19-22.
3. Литвиненко О.В. Бібліотечні фонди. Проблеми формування та збереження фонду наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. *Бібліотека та сучасні тенденції в інформаційному забезпеченні освітньої, науково-дослідної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів* : матеріали наук.-практ. конф., присвяч., 50-річчю НБ ХНУ, 15-16 берез. 2012 р. Хмельницький : ХНУ, 2012. С. 248-251.
4. Наукова бібліотека Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова: іст. нарис. До 185-річчя заснування. Одеса : Астропринт, 2002. 248 с.
5. Пасмор Н.П. Бібліотечно-інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів. Київ : Кондор, 2007. 11 с.
6. Фоміних В.В. Комплектування фонду наукової бібліотеки ВНЗ на сучасному етапі – мистецтво чи наука? *Бібліотека та сучасні тенденції в інформаційному забезпеченні освітньої, науково-дослідної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів* : матеріали наук.-практ. конф., присвяч., 50-річчю НБ ХНУ, 15-16 берез. 2012 р. Хмельницький : ХНУ, 2012. С. 226-231.
7. Хімчук О. Проблеми організації комплектування фондів бібліотек шкіл нового типу. *Бібліотечна планета*. 1999. №1. С. 16-17.
8. Шкіра О. Бібліотека вищого навчального закладу як осередок духовного і культурного розвитку особистості. *Бібліотечна планета*. 2006. № 3. С. 32-34.

The article highlights the role of completing the library fund in the information security of users, including the quality, completeness and efficiency of the library.

Key words: fund staffing, library, information service user.

Отримано: 19.04.2018

УДК 025.2:027.7(477.43-21)К-ПНУ

О. В. Литвиненко, м. Кам'янець-Подільський

КНИЖКОВІ ДАРИ – ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПОПОВНЕННЯ БІБЛІОТЕЧНОГО ФОНДУ (з досвіду роботи бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка 2007-2017 рр.)

У статті розглянуто традиції дарування книг, критерії та вимоги щодо дарчих видань. Акцентовано увагу на важливості проведення акції «Подаруй бібліотеці книгу!», відзначено активних дарувальників К-ПНУ ім. Івана Огієнка.

Ключові слова: акція «Подаруй бібліотеці книгу!», фонд, поповнення, дарувальники, інформаційний ресурс.

Мета статті – подати персональний склад, та відомості про книжкові збірки та окремі видання, подаровані бібліотеці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Також було здійснено вибіркове виявлення фрагментів окремих книгозбірок і видань, у різних періоди подарованих К-ПНУ імені Івана Огієнка, які зараз зберігаються у фондах. Вагомими джерелами поповнення нашої бібліотеки є подарунки авторів, читачів, різних установ, спонсорів, книгообмін та кошти університету.

Головним напрямом бібліотечної роботи завжди було і залишається комплектування фонду, його удосконалення. До теми формування книжкових фондів зверталися І. Сливка, В. Геринович, С. Сірополко, О. Пащенко, А. Копилов,

О. Завальнюк, І. Винокур, В. Прокопчук, О. Комарницький, Л. Баженов, О. Айвазян, Л. Філінюк та ін.

Першим у формування книгозбірні внесок зробив відомий український церковний і громадський діяч, мовознавець, історик церкви, ініціатор створення Кам'янець-Подільського державного українського університету та його ректор митрополит Іларіон (в миру Іван Іванович Огієнко), який подарував 114 книг. Його сучасники згадують: «Ректор через пресу і листовно звертався до керівників наукових установ, навчальних закладів, різних товариств, приватних осіб з проханням «докласти своїх зусиль до збудування нового культурного огнища і подарувати в бібліотеку університету книжок, що в їх тепер відчувається особливо потреба і що їх немає змоги придбати навіть за великі гроші». На прохання І. Огієнка 408 томів наукової літератури надійшло від Наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка зі Львова, 6600 книг передав губстаткомітет, міська чоловіча організація виділила 2716 примірників, суттєво поповнили бібліотеку раритетами Подільська духовна семінарія, Київський університет, Подільське церковне історико-археологічне товариство, очолюване Ю.Й. Січинським. Юхим Йосипович подарував бібліотеці 59 стародруків, 30 томів Актів Віленської архівної комісії, 30 книг різного змісту, а також 23 книги з власної збірки [9, с.24].

Декан фізико-математичного факультету професор Д.Г. Бучинський подарував університетові всю свою цінну спеціальну бібліотеку [4, с.416].

За дорученням військово-архівної комісії Головного управління місцевих урядів УНР передано у повне розпорядження університетської бібліотеки архів дворянського зібрання та колишнього жандармського управління. Щедрий книжковий дар зробив департамент середніх і вищих шкіл Міністерства народної освіти. 10 пудів книжок для університету доставила літаком в Україну дипломатична місія УНР у Румунії. Університетська бібліотека поповнювалася й за рахунок книг, що були у покинутих поміщицьких маєтках Кам'яниччини, Вінниччини [9, с.25]. Крім цього бібліотеці Університету подарували свої видання такі видавництва: 1) «Союз» Харківського Кредитового Союзу Кооперативів, 2) «Українська школа», 3) «Серп і Молот», 4) «Грунт», 5) «Вернігора», 6) «Дзвін» [4, с.417]. Бібліотека поповнювалася й виданнями викладачів та службовців університету,

У 70-х роках минулого століття завдяки старанню І. Винокура бібліотека поповнилась невеликим зібранням книг археологічної, історичної тематики, випуски історичних джерел з філології, мистецтвознавства, філософії професора зі світовим ім'ям М.І. Артамонова. 1974 року І.С. Винокур разом із завідуючим інститутською книгозбірнею Й.І. Токарем виїхали до Ленінграда. Як виявилось, там були й інші претенденти на артамонівську спадщину. Тому перевезти до Кам'яниччини-Подільської вдалося лише частину бібліотеки, але і те, що потрапило сюди, виглядало досить солідно. Загалом до нашого навчального закладу було переправлено більше тисячі монографій, посібників, збірників, журналів тощо [2, с.117].

2006 року започатковано акцію «Подаруй бібліотеці книгу!», спрямовану на поповнення фондів та підвищення ефективності використання інформаційного ресурсу, складено комісію, розроблено відповідні документи.

Викладачі університету традиційно продовжили дарувати бібліотеці власні монографії та підручники на паперових та електронних носіях, що значно покращило забезпечення навчальних дисциплін.

Значно активував поповнення бібліотечного фонду професор О.М. Завальнюк – 2822 прим., який за особисті кошти закупляв літературу історичної тематики, ректор університету С.А. Копилов – 1257 прим., В.С. Прокопчук – 834 прим., В.І. Співак – 701 прим., О.М. Федьков – 619 прим., І.М. Конет – 600 прим., В.М. Федорчук – 263 прим. та 782 документа на електронних носіях

об'ємом 9,3 ГБ (гігабайт), О.А. Рарицький – 580 прим., П.С. Каньоса – 504 прим., М.Д. Матвеев – 388 прим., К.І. Демчик – 243 прим., Е.І. Сохаська – 219 прим., В.А. Дубінський – 151 прим., О.В. Савицька – 100 прим., О.Б. Комарницький – 100 прим., В.М. Лабунець – 87 прим., І.О. Кучинська – 86 прим., Т.В. Сторчова – 61 прим., Н.О. Урсу – 160 прим., З.П. Яропуд – 73 прим., І.І. Стасюк – 44 прим., С.П. Миронова – 40 прим., В.О. Савчук – 188 прим., а також жорсткий диск, на якому зафіксовано 487 тисяч видань в електронній формі. Ці документи обліковано в електронній базі даних університетського сайту під назвою «Електронна бібліотека», Саме завдяки В.О. Савчуку, який на той час займав посаду проректора з міжнародних відносин, сформовано в університеті кабінет полоністики, отримано бібліотекою в дар від французької делегації велику партію літератури.

Особливо пишаємось цінними закордонними виданнями завдяки благодійництву відомого громадського діяча, історика і краєзнавця, етнографа, мецената Євгена Паранюка мешканця Нью-Йорка, який передав бібліотеці університету – 1332 примірники, переважно англомовних видань, серед них – словники, монографії, збірники. Вони займають окремі стелажі з написом: «Дарункові видання Євгена Паранюка» [3 с.44]; Українського історика, журналіста, громадського і політичного діяча, члена НТШ, УВАН, Українського історичного товариства, доктора історичних наук, професора з Канади (м. Торонто) Василя Вериги. Його дарунком – 80 примірників книг. Це видання, що репрезентують дослідження питань новітньої історії України, історії українських поселень поза Україною. Пишаємось дарунками видатних діячів таких як, В.А. Смолій, доктор історичних наук, академік НАН України, директор Інституту історії України НАН України, який уже багато років бере активну участь у поповненні бібліотеки університету науковою літературою історичної тематики. Це – низка збірників документів і матеріалів з часів історії Києва найдавніших часів до 2000 року, книги про позасудові репресії членів сімей учасників національно-визвольного руху, Київ у дні нацистської окупації, науково-документальні збірники «З архівів ВУЧК ГНУ НКВД КГБ».

Посольство Російської федерації презентувало – 533 примірники літератури навчального характеру; Хмельницька федерація футболу – 158 прим., наукове товариство ім. Шевченка м. Острога – 165 прим., представники французької делегації – 720 прим.

У 2016 році бібліотека нашого закладу отримала з особового фонду українського політичного і громадського діяча, голови Центрального Об'єднання українських націоналістів Павла Дорожинського, літературу в кількості 1736 назв документів. Це спогади учасників та очевидців подій в Україні, які були написані та видані діаспорами, релігієзнавчі документи, художні та літературознавчі документи. Переважна кількість документів українською мовою. Також є видання англійською, німецькою, французькою, польською, португальською, хорватською мовами. Хронологічні межі документів охоплюють період від початку ХХ ст. й до сьогодні.

Фонд бібліотеки поповнено виданнями вищих навчальних закладів України, якими було передано безоплатно понад 100 видань. У акції взяли участь такі вищі заклади України: Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка, Києво-Могилянська Академія, Одеський національний університет ім. І.І. Мечнікова, Хмельницький національний університет, Львівський національний університет ім. І. Франка, Закарпатський державний університет, Інститут педагогіки НАН України, Інститут психології імені Г.С. Костюка національної академії педагогічних наук України та ін.

Протягом десятиліть бібліотека університету проводить підсумкові засідання з участю членів бібліотечної ради університету, їх результати висвітлюються у засобах масової інформації та на сайті університету.

Отже, подарункові видання на сьогоднішній день є основним джерелом комплектування фондів. Колектив бібліотеки висловлює щиру подяку викладачам університету, які дарують, передають видані ними підручники і посібники, монографії та інші видання у бібліотеку і таким чином формують фонд наукових праць викладачів університету.

Нагадуємо, що ця акція в бібліотеці продовжується. Запрошуємо всіх небайдужих цінителів книги взяти участь в акції, і зробити цим самим зробити посильний внесок у примноження загальнодоступних книжкових скарбниць.

Список використаних джерел:

1. Биковський Л. Бібліотека Кам'янець-Подільського Державного Українського Університету (Спомини). Нью-Йорк ; Вінніпег, 1949. 9 с.
2. Гуцал В.А., Винокур І.С. Турбота про бібліотечні справи. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство*. Вип. 4 / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка ; редкол.: С.А. Копилов (голова), В.С. Прокопчук (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2015. С. 116-124.
3. Євген Паранюк: етнограф, дослідник української діаспори, меценат (до 90-річчя від дня народження) : зб. наук. пр. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Наук. б-ка ; Центр дослідж. іст. Поділля; Наук. т-во ім. Тараса Шевченка у Словаччині ; редкол.: О.М. Завальнюк (голова), В.С. Прокопчук (відп. ред.) та ін. Нью-Йорк ; Кам'янець-Подільський ; Пряшів : Оіом, 2013. 168 с.
4. Кам'янець-Подільський державний український університет (1918-1921 рр.) у документах і матеріалах / уклад., авт. ст.: С.А. Копилов, О.М. Завальнюк. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2016. 848 с.
5. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Наук. б-ка ; редкол.: О.М. Завальнюк (голова), В.С. Прокопчук (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2008. Вип. 1. 400 с.
6. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Наук. б-ка ; редкол.: С.А. Копилов (голова), В.С. Прокопчук (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2013. Вип. 3. 328 с.
7. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка ; [редкол.: С.А. Копилов (голова), В.С. Прокопчук (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2015. Вип. 4. 396 с.
8. Прокопчук В.С. Бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету: роки становлення й розквіту: історичний нарис / В.С. Прокопчук, Л.Ф. Філінюк ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, Наук. б-ка. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. 284 с. : іл.
9. Прокопчук В.С. І.Г. Сливка – організатор і перший керівник фундаментальної бібліотеки Кам'янець-Подільського державного українського університету. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство* / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Наук. б-ка ; редкол.: О.М. Завальнюк (голова), В.С. Прокопчук (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. Вип. 2. С. 20-30.

The article deals with modern traditions of gifting books, criteria and requirements for gifting books. The emphasis is placed on the importance of the action «Give to the Library a Book!», the active gift givers of Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohienko University are noted.

Key words: *action «Give to the library a book!», Fund, replenishment, gift givers, information resource.*

Отримано: 25.04.2018